

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 29 lipca 2021 r.

Pozycja 39

POSTANOWIENIE z dnia 1 lipca 2021 r. Sygn. akt SK 7/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak – przewodniczący
Krystyna Pawłowicz
Stanisław Piotrowicz
Wojciech Sych – sprawozdawca
Michał Warciński,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 lipca 2021 r., skargi konstytucyjnej spółki [...] Spółka Akcyjna z siedzibą w K. o zbadanie zgodności:

- 1) „art. 3 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, zm. Dz. U. z 2009 roku Nr 2, poz. 12) – w zakresie, w jakim nie przewiduje proporcjonalnej redukcji liczby należących do uprawnionego akcjonariusza akcji spółki konsolidowanej podlegających zamianie w trybie art. 5 ust. 1 ustawy w przypadku, gdy wystąpi konieczność dokonania redukcji liczby akcji spółki konsolidującej przeznaczonych do zamiany z uwagi na limit akcji spółki konsolidującej określony w tym przepisie – z art. 64 ust. 1 i ust. 2 oraz w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP [ze względu na to], że narusza prawo do równej ochrony konstytucyjnego prawa do własności i innych praw majątkowych”,
- 2) „art. 5 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, zm. Dz. U. z 2009 roku Nr 2, poz. 12) – w zakresie, w jakim oznacza, że przedmiotem zamiany realizowanej w trybie art. 5 ust. 1 ustawy są wszystkie akcje spółki konsolidowanej należące do uprawnionego akcjonariusza, również wówczas, gdy liczba akcji spółki konsolidującej zaoferowana w zamian uprawnionemu akcjonariuszowi przez Skarb Państwa została zredukowana poniżej parytetu zamiany akcji ustalonego zgodnie z art. 9 ustawy ze względu na limit określony w art. 3 ust. 3 ustawy – z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP [ze względu na to], że narusza prawo do równej ochrony konstytucyjnego prawa do własności i innych praw majątkowych”,
- 3) „§ 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, zm.

Dz. U. z 2009 roku Nr 38, poz. 305) w zw. z art. 3 ust. 3 oraz w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, zm. Dz. U. z 2009 roku Nr 2, poz. 12) – w zakresie, w jakim, w sytuacji przekroczenia limitu liczby akcji spółki konsolidującej przeznaczonych do udostępnienia uprawnionym akcjonariuszom i uprawnionym pracownikom wskazanego w art. 3 ust. 3 powołanej ustawy, wprowadza mechanizm redukcji jedynie liczby akcji spółki konsolidującej, bez odpowiadającej jej redukcji liczby akcji spółki konsolidowanej będących przedmiotem zamiany realizowanej w trybie art. 5 ust. 1 powołanej ustawy – z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP [ze względu na to], że narusza konstytucyjne prawo do równej ochrony własności i innych praw majątkowych, z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP [ze względu na to], że dokonuje ingerencji w sferę konstytucyjnie chronionych praw majątkowych mocą przepisów aktu wykonawczego, a także z art. 64 ust. 2 i ust. 3 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji [ze względu na to], że narusza wskazane wyżej konstytucyjne prawa uprawnionego akcjonariusza przepisem aktu wykonawczego naruszającym delegację ustawową do jego wydania”,

- 4) „art. 2 pkt 2 i pkt 4 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. z 2009 roku Nr 13, poz. 70) – w zakresie, w jakim znajdują one zastosowanie do realizacji prawa do zamiany akcji również przez tych spośród uprawnionych akcjonariuszy, których prawo do zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej powstało przed wejściem w życie powołanej ustawy – z art. 64 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP [ze względu na to], że narusza konstytucyjną ochronę niewadliwie nabytego prawa podmiotowego do zamiany (nabycia) akcji na zasadach obowiązujących w dniu jego powstania po stronie tych akcjonariuszy, którzy przed wejściem w życie wskazanej ustawy nabyli prawo do zamiany akcji stosownie do art. 5 ust. 1-3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, zm. Dz. U. z 2009 roku Nr 2, poz. 12) w brzmieniu pierwotnym”,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W.S. był posiadaczem akcji spółki PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. z siedzibą w Rogowcu, która – w ramach konsolidacji sektora elektroenergetycznego przewidzianej ustawą z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 116; dalej: u.n.a.k.s.e., ustawa o konsolida-

cji) – podlegała konsolidacji ze spółką PGE Górnictwo i Energia S.A. z siedzibą w Łodzi, a następnie została przejęta w wyniku połączenia spółek przez spółkę PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Warszawie. Uprawniony akcjonariusz, działając na podstawie art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. w pierwotnym brzmieniu, złożył oświadczenie o zamiarze zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej. Minister Skarbu Państwa zawarł z nim umowę zamiany akcji, przy czym przyznana temu ostatniemu liczba akcji spółki konsolidującej została ustalona z uwzględnieniem mechanizmu jednostronnej redukcji przewidzianego w art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e. w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. z 2009 r. Nr 13, poz. 70; dalej: ustawa zmieniająca) i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz. U. Nr 41, poz. 250, ze zm.; dalej: rozporządzenie), czyli poniżej parytetu zamiany akcji określonego w art. 9 u.n.a.k.s.e. Poziom redukcji miał w tym wypadku przekroczyć 30%, co przesądzałoby o braku ekwiwalentności świadczeń.

Wskutek zawartej umowy skarżąca, spółka [...] z siedzibą w K., nabyła od W.S. wierzytelność wobec Skarbu Państwa z tytułu szkody poniesionej w związku z zamianą akcji zrealizowaną z zastosowaniem mechanizmu jednostronnej redukcji liczby akcji spółki konsolidującej.

Powództwo skarżącej przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Skarbu Państwa wytoczone w związku z zawartą przez W.S. umową zamiany akcji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 21 października 2013 r., sygn. akt [...]. Apelację od tego orzeczenia oddalił z kolei Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z 29 maja 2015 r., sygn. akt [...].

W skardze konstytucyjnej z 18 grudnia 2015 r. skarżąca wniosła o stwierdzenie niezgodności:

1) art. 3 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. w zakresie, w jakim nie przewiduje proporcjonalnej redukcji liczby akcji spółki konsolidowanej należących do uprawnionego akcjonariusza, podlegających zamianie w trybie art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e., w wypadku gdy występuje konieczność dokonania redukcji liczby akcji spółki konsolidującej przeznaczonych do zamiany z uwagi na limit akcji spółki konsolidującej określony w art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e., a to narusza prawo do równej ochrony konstytucyjnego prawa do własności i innych praw majątkowych, z art. 64 ust. 1 i 2, w tym w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

2) art. 5 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e. w zakresie, w jakim przewiduje, że przedmiotem zamiany realizowanej w trybie art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. są wszystkie akcje spółki konsolidowanej należące do uprawnionego akcjonariusza, również w wypadku gdy liczba akcji spółki konsolidującej zaoferowana w zamian uprawnionemu akcjonariuszowi przez Skarb Państwa została zredukowana poniżej parytetu zamiany akcji ustalonego zgodnie z art. 9 u.n.a.k.s.e. ze względu na limit określony w art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e., a to narusza prawo do równej ochrony konstytucyjnego prawa do własności i innych praw majątkowych, z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

3) § 2 ust. 3 rozporządzenia w związku z art. 3 ust. 3 oraz w związku z art. 8 ust. 1 u.n.a.k.s.e. w zakresie, w jakim – w sytuacji przekroczenia limitu liczby akcji spółki konsolidującej przeznaczonych do udostępnienia uprawnionym akcjonariuszom i uprawnionym pracownikom, wskazanego w art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e. – wprowadza mechanizm redukcji jedynie liczby akcji spółki konsolidującej, bez odpowiadającej jej redukcji liczby akcji spółki konsolidowanej, będących przedmiotem zamiany realizowanej w trybie art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e., a) a to po pierwsze narusza konstytucyjne prawo do równej ochrony własności i innych praw majątkowych, z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, b) a to po drugie do-

konuje ingerencji w sferę konstytucyjnie chronionych praw majątkowych mocą przepisów aktu wykonawczego, z art. 64 ust. 3 Konstytucji, c) a to po trzecie narusza wskazane konstytucyjne prawa uprawnionego akcjonariusza przepisem aktu wykonawczego wykraczającym poza delegację ustawową do jego wydania, z art. 64 ust. 2 i 3 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji,

4) art. 2 pkt 2 i 4 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy zmieniającej w zakresie, w jakim znajdują one zastosowanie do realizacji prawa do zamiany akcji również przez tych spośród uprawnionych akcjonariuszy, których prawo do zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej powstało przed wejściem w życie tej ustawy, a to narusza konstytucyjną ochronę niewadliwie nabytego prawa podmiotowego do zamiany akcji na zasadach obowiązujących w dniu jego powstania po stronie tych akcjonariuszy, którzy przed wejściem w życie ustawy zmieniającej nabyli prawo do zamiany akcji zgodnie z art. 5 ust. 1-3 u.n.a.k.s.e. w brzmieniu pierwotnym, z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji.

Uzasadniając podniesione w skardze konstytucyjnej zarzuty niezgodności z Konstytucją, skarżąca zaznaczyła, że aktualnie – inaczej niż w wypadku postępowania wszczętego pytaniem prawnym Sądu Okręgowego w Warszawie, zakończonego postanowieniem TK z 12 marca 2015 r., sygn. P 16/13, o jego umorzeniu – kwestionowane regulacje prawne są jednolicie interpretowane w orzecznictwie sądowym, które wyklucza taką ich wykładnię, by możliwa była dwustronna redukcja liczby akcji podlegających zamianie, obejmująca nie tylko akcje spółki konsolidującej, lecz również akcje spółki konsolidowanej.

Przedstawiając argumenty za uznaniem art. 3 ust. 3 i art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. za niezgodne z Konstytucją, skarżąca zwróciła uwagę na następujące zagadnienia. Przede wszystkim wskazała, że – jej zdaniem – art. 3 ust. 3 u.n.a.k.s.e. nakazuje w określonej sytuacji dokonanie redukcji liczby akcji spółek konsolidujących, jednak nie wyklucza zarazem dokonania odpowiedniej redukcji liczby akcji spółek konsolidowanych lub zastosowania innych rozwiązań pozwalających zachować ekwiwalentność świadczeń Skarbu Państwa i uprawnionych akcjonariuszy. Jednocześnie art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. w brzmieniu nadanym przez ustawę zmieniającą uzależnia możliwość skorzystania z prawa do zamiany akcji od złożenia oświadczenia o zamiarze zamiany wszystkich posiadanych akcji spółki konsolidowanej, niezależnie od tego, czy w wypadku zastosowania mechanizmu redukcji jednostronnej uprawniony akcjonariusz otrzyma świadczenie o ekwiwalentnej wartości. Zamiana akcji odbywa się w konsekwencji – z uwzględnieniem treści § 2 ust. 3 rozporządzenia – ze szkodą dla tego ostatniego, co powoduje, że przysługujące mu prawa majątkowe podlegają słabszej ochronie w porównaniu z ochroną praw majątkowych Skarbu Państwa, chociaż o przeprowadzeniu procesu konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego zdecydowało samo państwo.

Skarżąca zauważyła, że – pomimo formalnej swobody zawarcia umowy zamiany akcji – została postawiona w sytuacji przymusowej, gdyż jak wynikało z uzasadnienia projektu ustawy o konsolidacji, jedynie spółki konsolidujące miały podlegać procesowi prywatyzacji, a ich akcje zbyciu w ramach oferty publicznej, co negatywnie wpływało na wartość akcji spółek konsolidowanych. Dodatkowo, uprawnieni do zamiany akcji nie mieli pełnej informacji dotyczącej warunków zamiany akcji, w tym przede wszystkim stopnia redukcji akcji spółki konsolidującej.

W tej sytuacji przedmiotem swojej skargi konstytucyjnej skarżąca uczyniła pominięcie prawodawcze, sprowadzające się do narzucenia przez ustawodawcę w art. 3 ust. 3 i art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. jednostronnej redukcji liczby akcji spółki konsolidującej otrzymywanych w zamian za wszystkie akcje spółki konsolidowanej, bez wprowadzenia mechanizmu gwarantującego uprawnionym akcjonariuszom wyrównanie różnicy wartości za pomocą dopuszczenia możliwości dwustronnej redukcji zamienianych akcji albo – w razie uznania, że kumulacja tych akcji w rękach Skarbu Państwa stanowiła istotny element konsolidacji – za pomocą odpowiednich dopłat pieniężnych lub innych rozwiązań zapewniających zachowanie ekwiwa-

lentności świadczeń. Skarżąca podkreśliła, że nie można kwestionować istnienia interesu publicznego przemawiającego za przeprowadzeniem procesu konsolidacji, jednak interes ten nie uzasadniał nieekwiwalentnego charakteru zamiany akcji, a w konsekwencji nie została spełniona zasada proporcjonalności ograniczania praw konstytucyjnych, w tym prawa własności i prawa do jego równej ochrony.

Uzasadniając niezgodność § 2 ust. 3 rozporządzenia z Konstytucją, skarżąca zauważyła, że o ile przepisy ustawy o konsolidacji przewidują nakaz redukcji akcji spółki konsolidującej, to kwestionowany akt wykonawczy wykluczył możliwość jednoczesnej redukcji akcji spółki konsolidowanej. Ma to stanowić „nowość normatywną” w stosunku do regulacji ustawowej. Z jednej zatem strony § 2 ust. 3 rozporządzenia jest tym bardziej niezgodny z Konstytucją z tych samych powodów co art. 3 ust. 3 i art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e., z drugiej zaś – uchybia dodatkowo konstytucyjnym wymogom dotyczącym ograniczania prawa własności jedynie w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie dochodzi do naruszenia jego istoty.

Jednocześnie – zdaniem skarżącej – dochodzi tu do naruszenia art. 92 ust. 1 Konstytucji, gdyż rozporządzenie nie realizuje należycie wytycznych zawartych w art. 8 ust. 1 u.n.a.k.s.e., będącym przepisem upoważniającym do jego wydania. Delegacja ustawowa wymagała m.in. zapewnienia równego traktowania podmiotów uczestniczących w zamianie akcji, a w rzeczywistości doszło do zróżnicowania sytuacji prawnej poszczególnych grup uprawnionych akcjonariuszy (pracowników) w kontekście samego zaistnienia i poziomu redukcji akcji spółek konsolidujących oferowanych w zamian za akcje spółek konsolidowanych oraz do zróżnicowania sytuacji prawnej uprawnionych akcjonariuszy (pracowników) i Skarbu Państwa. Przyjęte rozwiązania są zarazem nie do pogodzenia z wymogami wynikającymi z zasady proporcjonalności dotyczącymi ingerencji w prawo własności.

Skarżąca ponownie zaakcentowała, że o ile nie można wykluczyć, iż interes publiczny wymagał przekazywania pełnych pakietów akcji spółek konsolidowanych w zamian za zredukowaną liczbę akcji spółek konsolidujących, to nie uzasadniało to pominięcia przez prawodawcę wprowadzenia mechanizmu przywracającego ekwiwalentność świadczeń.

Kwestionując zgodność z Konstytucją art. 2 pkt 2 i 4 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy zmieniającej, skarżąca podniosła, że w pierwotnym brzmieniu ustawa o konsolidacji przewidywała korzystniejsze zasady zamiany akcji – nie wymagając złożenia oświadczenia o zamiarze zamiany wszystkich akcji spółki konsolidowanej oraz ustanawiając mniej rygorystyczny limit, którego przekroczenie pociągało za sobą redukcję liczby otrzymywanych w zamian akcji spółki konsolidującej. W wypadku osób, które nabyły prawo do zamiany akcji jeszcze przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, oznaczało to istotne pogorszenie warunków zamiany, co przesądza o naruszeniu przez ustawodawcę konstytucyjnej zasady ochrony praw nabytych.

2. Ze względu na wniesienie przez skarżącą skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji, postanowieniem z 5 maja 2016 r., sygn. Ts 398/15, Trybunał Konstytucyjny zawiesił postępowanie. Następnie na wniosek skarżącej z 1 grudnia 2016 r., uzupełniony pismem z 27 grudnia 2016 r. – wobec wydania przez Sąd Najwyższy wyroku z 29 listopada 2016 r., sygn. akt I CSK 808/15, oddalającego skargę kasacyjną – Trybunał, postanowieniem z 23 marca 2017 r., sygn. Ts 398/15, podjął zawieszony postępowanie i nadał skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

3. W piśmie z 5 października 2018 r. w imieniu Sejmu stanowisko w sprawie zajął jego Marszałek, wnosząc o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK) ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

W wypadku nieuwzględnienia wniosku o umorzenie postępowania, Marszałek Sejmu wniósł o stwierdzenie, że:

- 1) art. 3 ust. 3 w związku z art. 5 ust. 1 u.n.a.k.s.e. jest zgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,
- 2) art. 2 pkt 2 i 4 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy zmieniającej nie jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji.

Uzasadniając wniosek o umorzenie postępowania, Marszałek Sejmu zwrócił uwagę na wątpliwości co do spełnienia przesłanki aktualności i bezpośredniości naruszenia konstytucyjnych praw skarżącej. Z jednej strony nie była ona podmiotem, któremu przysługiwało prawo do zamiany akcji, z drugiej zaś – podstawę zamiany akcji stanowiły nie tyle przepisy prawa, ile zawarta ze Skarbem Państwa umowa. Jednocześnie nie sposób uznać, że w wypadku kwestionowanych regulacji prawnych mamy do czynienia z ustaloną ich wykładnią w orzecznictwie sądowym.

Przedstawiając argumenty za uznaniem skarżonych regulacji prawnych za zgodne z Konstytucją, Marszałek Sejmu podkreślił, że zamiana akcji nie następowała *ex lege*, lecz w wyniku dobrowolnie zawartej umowy. Co istotne, wskutek złożenia przez uprawnionego akcjonariusza oświadczenia o zamiarze zamiany akcji posiadanych przez niego w spółce konsolidowanej nie konkretyzowało się po jego stronie roszczenie o nabycie ściśle określonej liczby akcji spółki konsolidującej. Treść danej umowy była bowiem ustalana sukcesywnie, zależnie – zgodnie z przepisami prawa – od liczby i wartości akcji spółki konsolidowanej wniesionych przez Skarb Państwa na podwyższenie kapitału zakładowego spółki konsolidującej oraz maksymalnej liczby akcji zgłoszonych do zamiany przez uprawnionych. Przy tym ostatecznie finałem owego wieloetapowego procesu ustalania możliwych parametrów ilościowych i wartościowych nie był przydział akcji, lecz jedynie była przedstawiona oferta zawarcia umowy na określonych warunkach.

Zdaniem Marszałka Sejmu, zmiana regulacji prawnych dokonana ustawą zmieniającą nie doprowadziła do naruszenia zasady ochrony praw nabytych. Z jednej strony z chwilą złożenia oświadczenia o zamiarze zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej po stronie uprawnionego akcjonariusza nie powstawała ekspektatywa maksymalnie ukształtowana nabycia określonej liczby akcji spółki konsolidującej, z drugiej zaś – wprowadzone zmiany służyły realizacji legitymowanego prawnie celu, którym było – uzgodnione ze stroną społeczną – zapewnienie jak najszerszej partycypacji uprawnionych w programie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego.

4. W piśmie z 27 listopada 2018 r. stanowisko w sprawie zajął Prokurator Generalny, wnosząc o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Uzasadniając wniosek o umorzenie postępowania, Prokurator wskazał, że w wypadku niniejszej skargi konstytucyjnej nie został spełniony warunek osobistego, bezpośredniego i aktualnego charakteru naruszenia praw konstytucyjnych skarżącej.

5. W piśmie z 11 maja 2017 r. stanowisko w sprawie zajął Minister Energii, wnosząc o umorzenie postępowania na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku, a w wypadku nieuwzględnienia tego wniosku – o stwierdzenie, że § 2 ust. 3 rozporządzenia jest zgodny z art. 64 ust. 1 oraz art. 64 ust. 2 w związku z art. 92 ust. 1 Konstytucji, a także nie jest niezgodny z art. 64 ust. 3 Konstytucji i o umorzenie postępowania w pozostałym zakresie.

Uzasadniając wniosek o umorzenie, Minister wskazał, że skarżąca nie może zostać uznana za podmiot, któremu przysługiwało prawo majątkowe w postaci prawa do zamiany akcji. Poza tym w odniesieniu do zarzutów naruszenia art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 3 Konstytucji.

tucji w części obejmującej naruszenie istoty prawa własności nie spełniono wymogu przedstawienia odpowiedniego uzasadnienia.

Odnosząc się merytorycznie do podniesionych zastrzeżeń, Minister Energii zauważył, że zarzut, iż procedura zamiany akcji była niekorzystna dla uprawnionych akcjonariuszy, można by uznać za zasadny jedynie wówczas, gdyby pod uwagę brać wyłącznie nominalną wartość zamienianych akcji. W rzeczywistości jednak uwzględnić należało również, że podmioty uczestniczące w tej procedurze miały świadomość, iż wartość akcji spółek konsolidujących cechować będzie tendencja wzrostowa. Co więcej, zamiana akcji następowała na zasadach całkowitej dobrowolności.

Zdaniem Ministra Energii, mechanizm jednostronnej redukcji akcji, choć niewyraźny wprost w ustawie o konsolidacji, wynika bezpośrednio z przyjętych w niej rozstrzygnięć. Rozporządzenie nie zawiera w konsekwencji rozwiązań samoistnych.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady ochrony praw nabytych, Minister Energii zauważył, że z chwilą złożenia oświadczenia o zamiarze dokonania zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej nie powstawało jeszcze w pełni ukształtowane prawo do zamiany tych akcji. Co więcej, zmiany wprowadzone przez ustawę zmieniającą nie spowodowały w rzeczywistości żadnego uszczerbku dla uprawnionych podmiotów.

6. W piśmie z 17 października 2018 r. pogląd istotny dla rozpatrywanej sprawy, działając na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 i art. 15 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 2261, ze zm.), przedstawił p.o. Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Uznał, że postępowanie w niniejszej sprawie powinno zostać umorzone w całości z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku, a w wypadku merytorycznego rozpoznania sprawy przez Trybunał Konstytucyjny zaskarżone regulacje należy uznać za zgodne z Konstytucją.

7. Rzecznik Praw Obywatelskich, zawiadomiony o toczącym się postępowaniu w sprawie niniejszej skargi konstytucyjnej, poinformował w piśmie z 25 kwietnia 2017 r., że nie zgłasza w nim swojego udziału.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Skarga konstytucyjna powinna przy tym spełniać warunki określone w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

2. Niniejsza skarga konstytucyjna nie spełniała wymogów warunkujących jej merytoryczne rozpoznanie, co pociągnęło za sobą konieczność umorzenia postępowania w całości na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Trybunał Konstytucyjny, podzielając argumenty za umorzeniem postępowania, wskazane w pismach uczestników postępowania oraz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, stwierdził, że skarżąca nie była legitymowana do wniesienia skargi konstytucyjnej

w niniejszej sprawie. Prawo żądania zamiany posiadanych akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, którego sposób ukształtowania w przepisach prawa miałby naruszać Konstytucję, nie przysługiwało bowiem skarżącej, lecz W.S. jako uprawnionemu akcjonariuszowi. Skarżąca – na podstawie umowy zlecenia wraz z powierniczym przelewem wierzytelności w celu jego wykonania (mającej charakter umowy powierniczego przelewu wierzytelności w celu inkasa) – nabyła od niego jedynie wierzytelność wobec Skarbu Państwa z tytułu szkody poniesionej w związku z zamianą akcji zrealizowaną z zastosowaniem mechanizmu jednostronnej redukcji liczby akcji spółki konsolidującej. W piśmie z 15 stycznia 2019 r. skarżąca sama przyznała przy tym, że dochodząc wskazanej wierzytelności przed sądami powszechnymi, działała wprawdzie w imieniu własnym, jednak nie realizowała swojego interesu prawnego, lecz występowała na rzecz W.S. oraz w celu ochrony jego praw. Następnie, działając w identycznej roli, wniosła skargę konstytucyjną.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że nie budzi żadnych wątpliwości, iż – niezależnie od jej skuteczności na gruncie prawa cywilnego – umowa zawarta pomiędzy stronami nie spowodowała przeniesienia na skarżącą uprawnień do złożenia niniejszej skargi konstytucyjnej. Jednym z warunków wniesienia skargi jest bowiem osobisty charakter naruszenia praw lub wolności jednostki, co wprost wynika z treści art. 79 ust. 1 Konstytucji.